

Zit ook De Jager in zak bankenlobby?

#Provisieverbod

Onderwerpt minister De Jager van Financiën banken en verzekeraars aan dezelfde regels als tussenpersonen? Zo nee, dan heeft de bankenlobby weer eens gewonnen.

Jan-Hein Strop

Amsterdam

Zou toch fijn zijn als een minister van Financiën regels opstelt die in het algemeen belang zijn; regels die dus niet alleen de belangen dienen van banken en verzekeraars.

Binnenkort weten we uit welk hout Jan Kees De Jager gesneden is, als hij met de uitwerking komt van een volledig provisieverbod voor complexe producten als hypotheek vanaf 2013. Bedoeling is dat met het verbod de kosten van financieel advies transparant worden. Dat zou moeten leiden tot betere keuzevrijheid voor consumenten.

Maar banken en verzekeraars dreigen een andere positie te krijgen dan tussenpersonen. Waar de laatste groep volledig transparant moet zijn, gelden voor de eerste groep nu al andere regels.

En dat levert de nodige kritiek op. De twee machtigste consumentenorganisaties – De Consumentenbond en de Vereniging Eigen Huis – willen dat banken en verzekeraars meer openheid geven over de kosten van financieel advies. Daarmee sluiten ze zich aan bij kritiek van Adfiz, belangenorganisatie van tussenpersonen.

Advieskosten

Waarom dit verzet? Omdat er een situatie dreigt te ontstaan waarin banken en verzekeraars een streepje voor hebben op tussenpersonen. Die laatste mogen straks alleen nog maar rechtstreeks door hun klanten worden betaald, bijvoorbeeld met een uurtarief.

Direct bij de leverancier zelf zijn de advieskosten versleuteld in de prijs van bijvoorbeeld een hypotheek. Banken kunnen zo schermen met ogenschijnlijk goedkoop advies, waar geen uurtarief voor geldt. Zo ontstaan er scheve concurrentieverhoudingen, luidt de vrees.

De minister heeft op de kritiek nog geen reactie gegeven. Maar afgaande op het verleden is er weinig reden te hopen dat de minister de kant van de consument kiest. De lobby van de Nederlandse Vereniging van Banken en het Verbond van Verzekeraars in Den Haag is bijzonder effectief.

Koopsompolis

Het belang van de consument is daarbij regelmatig geschaad. Neem oud-minister van Financiën Gerrit Zalm, de huidige baas van ABN Amro, die de Wet op het Financieel Toezicht invoerde. Adviesregels daarin verplichtten financieel dienstverleners zich te verdiepen in de financiële situatie van de klant. Maar in de wet kwam een uitzondering voor het verkopen van verzekeringen. Resultaat was dat partijen als DSB Bank ongestoord koopsompolissen met absurde provisies konden verkopen, zonder rekening te houden met het belang van de klant. Het gat in de wet is op aandringen van de financieel toezichthouder AFM inmiddels gedicht.

Onder diezelfde Zalm zijn ook de regels voor de handel in leningen door banken versoepeld. Het beperken van tophypotheek heeft de ABN-baas bovendien op verzoek van de sector consequent tegengehouden. Na de kater van de kredietcrisis bleken complete passages van een Memorie van Toelichting bij een wetsvoorstel letterlijk te zijn gedicteerd door de bankenlobby.

De opvolger van Zalm, minister Wouter Bos, kon er ook wat van. Toen een publicatie van deze krant over woekerpolissen Kamervragen ontlokte, liet Bos er niet naar kijken door zijn ambtenaren. Hij bleek ze voor beantwoording te hebben doorgestuurd naar het Verbond van Verzekeraars.

Deze club heeft al wel gereageerd op de kritiek. En dat voorspelt niet veel goeds. Als een adviseur van een bank/verzekeraar zich opstelt als 'onafhankelijk', moet hij zich aan dezelfde regels houden als een tussenpersoon, liet het Verbond weten. Maar stelt de adviseur zich niet zo op, dan gelden andere regels. Het is immers een 'ander spel'. Ra ra, welk spel de voorkeur heeft? Minister De Jager weet het vast.